

Iranian Independent Islamic Human Rights Commission
کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران
انجمن حقوق انسان الاسلامیه فی ایران

متخصصان حقوقی و توصیف حملات اسرائیل به ایران به عنوان مصداق آشکار جنایت تجاوز

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

بهار ۱۴۰۴

توضیحات مقدماتی کمیسیون:

همانگونه که قبل از این اعلام شد، پرو تجاوز جنایتکارانه اسرائیل به ایران در ۲۳ خرداد ۱۴۰۴، در سطح جهانی از جمله در محافل حقوقی و تحلیلی در این زمینه بحثها و گفتگوهای متنوعی جریان یافته است و در همین ۵ روز بعد از شروع تجاوز، معدود نوشتارها و مقالات حقوقی قابل تامل در این خصوص منتشر شده اند. نظر به اهمیت اطلاع جامعه ما از تحلیل های مطرح شده در سطح جهانی و با وقوف به بی توجهی جنایتکاران جهانی به موازین حقوقی و اخلاقی و اولویت حرکت آنها بر مبنای اهداف سیاسی و امنیتی، امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران بتدریج ترجمه فارسی برخی از موارد مهم منتشره فراملی را تقدیم می دارد.

نوشتار حاضر، گزارش منتشره در یکی از رسانه های بین المللی است که به صورت فشرده دیدگاه چند حقوقدان بین المللی را بازتاب داده است. در این نوشتار به بعضی مقالات دیگر هم اشاره شده که آنها نیز در کمیسیون به فارسی ترجمه شده اند و به ترتیب، منتشر خواهند شد.

بدون هر گونه داورى محتوایی در خصوص جزئیات نظرات مطرح شده در این قبیل نوشتارها، امید است این قبیل تلاشها حساسیت ما را نسبت به حقوق ملی خود و دفاع همه جانبه از آن در مقابل زورگویان و جنایتکاران تقویت نماید

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

خرداد ۱۴۰۴

◆ نویسنده: هیئت تحریریه سایت انگلیسی زبان Middle East Eye (مقر فعالیت در انگلیس)، ۱۳ ژوئن ۲۰۲۵

◆ متصدی برگردان فارسی: ترجمه انگلیسی به فارسی در امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، ۲۶ خرداد

۱۴۰۴

◆ ماخذ: سایت انگلیسی زبان Middle East Eye (مقر فعالیت در انگلیس)

◆ شناسه متن: ۰۴/۱/۱۱۶

هر گونه نقل مطالب گزارش حاضر یا باز نشر جزئی یا کلی آن با ذکر ماخذ و رعایت استناد به امور پژوهشی

کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، مجاز است.

متن مقاله:

محققان برجسته حقوق بین‌الملل گفته‌اند که حملات اسرائیل در سراسر ایران در روز جمعه [۱۳ ژوئن ۲۰۲۵] که «ده‌ها» سایت از جمله تأسیسات هسته‌ای، فرماندهان نظامی و دانشمندان [رشته‌های مختلف علمی ایران] را هدف قرار داد، آشکارا غیرقانونی است.

بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل، با متهم کردن دولت تهران به شروع ساخت کلاهک‌های هسته‌ای، گفت که این حمله با هدف «کاهش تهدید ایران برای بقای اسرائیل» انجام شده است و افزود که این کار «روزهای زیادی» طول خواهد کشید.

نتانیاهو در یک سخنرانی تلویزیونی ضبط‌شده گفت: «ما به قلب برنامه غنی‌سازی هسته‌ای ایران حمله کردیم.» «ما تأسیسات اصلی غنی‌سازی ایران در نظر را هدف قرار دادیم. ما دانشمندان هسته‌ای برجسته ایران را که روی بمب ایرانی کار می‌کردند، هدف قرار دادیم. ما همچنین به قلب برنامه موشک‌های بالستیک ایران حمله کردیم.» تصمیم نتانیاهو بر اساس استدلال‌های «دفاع پیشگیرانه از خود» است که استفاده از زور علیه یک کشور دیگر را برای جلوگیری از حمله پیش‌بینی‌شده در آینده توجیه می‌کند.

با این حال، چنین استدلالی با قواعد حاکم بر استفاده از زور برابر موازین بین‌المللی، از جمله توجیهات محدود برای استفاده از زور که توسط منشور سازمان ملل متحد و ممنوعیت جرم تجاوز تعیین شده است، مغایرت دارد. کارشناسان توضیح داده‌اند که استفاده از زور تنها در صورتی قانونی است که برای دفع حمله قریب‌الوقوع یا حمله‌ای که در حال انجام است، باشد.

«مارکو میلانوویچ» صاحب‌نظر حقوق بین‌الملل گفت که اهداف اعلام‌شده اسرائیل این بار جلوگیری از حمله هسته‌ای آینده ایران است. این پاسخی به حمله‌ای که آغاز شده یا قریب‌الوقوع است، نیست. ایران هنوز به هیچ سلاح هسته‌ای دست نیافته است. بنابراین، هیچ تهدیدی مبنی بر حمله قریب‌الوقوع وجود ندارد که دفاع پیشگیرانه را توجیه کند.

میلانوویچ در مقاله‌ای برای بخش گفتگوی مجله اروپایی حقوق بین‌الملل توضیح داد که در رابطه با حق دفاع از خود تحت قوانین بین‌المللی، سه موضع وجود دارد:

اول این است که دولت‌ها می‌توانند از دفاع پیشگیرانه برای دفع تهدیدهای پیش‌بینی‌شده آینده، به‌ویژه آن‌هایی که وجودی تلقی می‌شوند، استفاده کنند.

دوم این است که دولت‌ها می‌توانند با هدف پیشگیری از حملات قریب‌الوقوع آینده از زور استفاده کنند و سوم این است که دولت‌ها فقط زمانی می‌توانند به زور متوسل شوند که حملات از قبل رخ داده باشند.

به گفته میلانوویچ، استفاده از زور برای جلوگیری از حمله آینده، همانطور که اسرائیل در عملیات روز جمعه خود از آن استفاده کرد، توسط اکثر حقوقدانان بین‌المللی «از نظر حقوقی غیرقابل دفاع» تلقی می‌شود. او تصریح کرد: «استفاده اسرائیل از زور علیه ایران، بر اساس حقایقی که ما می‌دانیم، تقریباً مطمئناً غیرقانونی است.» ماده ۲ (۴) منشور سازمان ملل متحد «تهدید یا استفاده از زور علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر کشوری» را ممنوع می‌کند.

«اصلاً [ادعای اسرائیل مبنی بر] دفاع از خود ادعای درستی نیست.»

تنها توجیه برای استفاده [مشروع] از زور در ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد آمده است که باید پاسخ به حمله‌ای باشد که در حال انجام است.

میلانوویچ [در تحلیل حقوقی خود] گفت: «مگر اینکه اسرائیل بتواند شواهد قانع‌کننده‌تری نسبت به آنچه در حال حاضر در دسترس عموم است ارائه دهد. [برابر مستندات موجود کنونی] نمی‌توان به طور منطقی استدلال کرد که ایران [می‌خواسته] به زودی به اسرائیل حمله کند یا اینکه استفاده از زور تنها گزینه برای متوقف کردن آن حمله است.»

بنابراین، اسرائیل به طور غیرقانونی و با نقض بند ۴ ماده دو منشور ملل متحد، از زور علیه ایران استفاده می‌کند. [فلذا] این کشور مرتکب تجاوز [بنا به تعریف مقرر در حقوق بین‌الملل و با پیامدهای آن] شده است.» میلانوویچ افزود: توجیه نانیاهو برای حمله روز جمعه مشابه استدلال‌هایی است که روسیه برای توجیه حمله خود به اوکراین یا ایالات متحده [سالها قبل در دوره ریاست بوش] برای توجیه استفاده از زور علیه عراق به کار برد. میلانوویچ استدلال کرد: «مشکل این رویکرد این است که آنقدر بی‌حد و مرز است که ممنوعیت استفاده از زور را کاملاً از بین می‌برد - یک کشور می‌تواند هر زمان که تهدیدی متوجه خود احساس کند، اقدام نماید.»

«به طور خلاصه، این شکل «پیش دستی» [با ادعای] دفاع از خود، به هیچ وجه دفاع از خود نیست.»

جرم تجاوز یکی از چهار جرم اصلی بین‌المللی تحت صلاحیت دیوان کیفری بین‌المللی (ICC) در کنار نسل‌کشی، جنایات علیه بشریت و جنایات جنگی است. این جرم به برنامه‌ریزی، آماده‌سازی، شروع یا اجرای یک عمل متجاوزانه یا استفاده از زور در نقض منشور سازمان ملل توسط شخصی در موقعیت رهبری، مانند رئیس دولت یا فرمانده ارشد نظامی، اشاره دارد.

دیگر محققانی که روز جمعه [یعنی روز حمله مسلحانه اسرائیل به ایران اعلام نظر داشتند] نیز اسرائیل را به ارتکاب جرم تجاوز متهم کردند.

پروفسور کوین جان هلر از دانشگاه کپنهاگ گفت: " [برابر حقوق بین‌الملل] تعداد کمی از اقدامات، به طور واضح غیرقانونی‌تر از دفاع پیشگیرانه (غیر قریب‌الوقوع) هستند. به گفته جان هلر، در حالی که ایالات متحده فقط

گاهی اوقات [در عملکرد خویش] همان موضع اسرائیل را اتخاذ کرده است، [لیکن] «اسرائیل تنها دولتی است که به صراحت حق دفاع پیشدستانه از خود را [همواره مطرح و] برابر آن اقدام کرده است». بنابراین حمله اسرائیل هم غیرقانونی و هم مجرمانه است - [یعنی ارتکاب] جرم تجاوز".

او در شبکه ایکس نوشت: «حمله اسرائیل به ایران صرفاً نقض [ساده یا قابل تردید] منشور سازمان ملل نیست. این نقض آشکار و [قطعی] آن است.»

سرگئی واسیلیف از دانشگاه باز (open) هلند نیز این حمله را ذیل جرم تجاوز قرار داد. او نوشت: «این عملیات، استفاده غیرقانونی از زور است.»

«ایران هیچ تهدید قریب الوقوعی برای اسرائیل ایجاد نکرده است که چنین حمله‌ای را توجیه کند. این یک اقدام تجاوزکارانه است.»

«به طور خلاصه، این شکل اقدام پیشگیرانه» [با ادعای] دفاع از خود، به هیچ وجه دفاع از خود نیست] و همانگونه که در متن نوشتار اشاره شد، تجاوز است فلذا یک جنایت بین المللی در صلاحیت دیوان کیفری بین المللی واقع شده و عوامل مجری و حامی آن باید پاسخگو باشند.]